

bron: Woningmarkt.nl, 17 november 2015
door: Ruud Duivis

Omgevingswet: 'Van planologisch overspel naar de regel'

Friso de Zeeuw, praktijkhoogleraar Gebiedsontwikkeling en directeur nieuwe markten BPD, heeft een unieke kijk op de Nederlandse woningmarkt. En daar hoort ook de nieuwe Omgevingswet bij. In zes pijlers zet De Zeeuw de grootste valkuilen daarvan uiteen. Wat blijkt? Voorlopers hebben profijt van de mogelijkheid om de bevindingen terug te kunnen koppelen.

WoningmarktNL maakt een overzichtelijk artikel van de ontwikkelingen en beschrijft wat u kunt doen omtrent de implementatie van de Omgevingswet.

Meer vrijheid

Op 11 november was WoningmarktNL aanwezig bij een congres georganiseerd door Praktijkleerstoel Gebiedsontwikkeling van de TU Delft en Rostra, met als onderwerp de Omgevingswet. Hier besprak Friso de Zeeuw zes uitdagingen om extra op te letten bij het invoeren van de nieuwe Omgevingswet. Zijn eerste punt ging over de besproken flexibiliteit en afwegingsruimte. Komt dit wel uit de verf?

In het **eerste deel van dit artikel** wordt al gesproken over het terugbrengen van het aantal AMvB's. Dit heeft invloed op de flexibiliteit en afwegingsruimte.

Deze onderwerpen zijn redelijk goed meegenomen, maar zoals De Zeeuw aangaf: ‘dat moeten we bij de punten Bodem, Geluid en Natuur nog maar zien’.

De intentie van flexibilisering is aanwezig, maar het advies luidde dat wij er met zijn allen op moeten letten dat er in dit proces daadwerkelijk meer vrijheid komt. Op het gebied van onderzoekverplichtingen vindt De Zeeuw dat er wel een grote stap vooruit gemaakt is. Er is namelijk een verschuiving gaande waarbij overheidsinstanties zelf bepalen welke normen zij hanteren op bepaalde gebieden.

Sectorale fragmentatiebommen?

“Daar komen dan toch de bommen aan de orde”, grapte Friso. De humoristische kwinkslag zette hij snel om in een scherpe aanbeveling: het Rijk moet terughoudend zijn met het bedenken van nieuwe aspecten die te veel (en onnodige) details bevatten. De ‘sectorale fragmentatiebommen’. Een voorbeeld hiervan is ‘de Ladder van duurzame gebiedsontwikkeling’. “Dit is een typisch voorbeeld van goede intentie, maar de uitwerking toch redelijk rampzalig”, vertelde De Zeeuw. Ook het voortdurende proces over de geluidszones rond Schiphol is zo’n voorbeeld.

Digitalisering is een belangrijk, maar ook kwetsbaar element van de wetsuitvoering en toepassing. Hierover bleef De Zeeuw kort en stelde dat de commissie Elias dit nauwlettend in de gaten houdt. Deze parlementaire commissie ICT, onder leiding van Ton Elias, presenteerde ruim een jaar geleden een rapport waaruit bleek dat de rijksoverheid onvoldoende kennis heeft en te weinig daadkracht toont als het om ICT-projecten gaat. De Zeeuw pleit in deze wel voor fragmentatie: “Het feit dat de Omgevingswet stukje voor stukje wordt opgebouwd, dat lijkt mij al een stap voorwaarts.”

Gebruik de vernieuwingsdrang

De hierna volgende uitdagingen spitsen zich meer toe op de praktijk. De Zeeuw sprak over de nieuwe instrumenten en hoe deze zullen functioneren. Het risico is, dat als men niet onder knie heeft hoe de nieuwe processen werken, er bij de invoering van de Omgevingswet sprake zal zijn van vertraging en de daarbij horende onzekerheid. “Dit is voor een deel onvermijdelijk, maar het kan een echte puinhoop worden als we zeggen: ‘van de een op de ander dag, 1 juli 2018, gaat deze wet in’.”

“Ik denk dat het van belang is om te profiteren van de vernieuwingsdrang die in de wet zit. Als we deze nu vergelijken met de invoering van de wet op de ruimtelijke ordening in 2008, dan is er in de praktijk eigenlijk heel veel hetzelfde gebeven.

De veranderingen waren niet groot, terwijl de wet dat wel toeliet en ook uitnodigde. Dat is een tweede reden om goed te kijken naar hoe die instrumenten werken en om terug te koppelen als dit tot vastlopers leidt.”

De Zeeuw vroeg aan de zaal om na te denken of de bestuursmentaliteit wel van de grond komt. Dit noemde hij ‘de grotere helft’ van de wet. Tegen wethouders en medewerkers van gemeenten zei hij: “Kijk en beoordeel vooral het initiatief. Voegt het wat toe aan de stad of het dorp? Of brengt het juist schade toe? Doe dit in plaats van meteen de kast met beleid open te trekken.” Aan de kant van de aanvrager werkt dit ook zo. “U kunt een brief schrijven van vijftientig kantjes, of u gaat direct het gesprek aan met 6 belangrijke punten. Dat is een wezenlijk verschil.”

Hoger op de hitparade

De integratieslag was een ander belangrijk punt. Als voorbeeld nam De Zeeuw de gemeente Haarlem. Deze gemeente heeft 15 bestemmingsplannen en 80 beleidsdocumenten die betrekking hebben op de omgeving. Deze tachtig documenten zouden dus op een of ander manier moeten worden opgenomen in het omgevingsplan. Tevens zijn hier 3 a 4 wethouders bij betrokken. Geen ideale situatie dus, volgens De Zeeuw.

“Ik zou geen prioriteit geven aan de vraag om van deze bestemmingsplannen één plan te maken. Er zijn zoveel zaken die ik hoger op de hitparade wil plaatsen en die ook een meer inhoudelijk karakter hebben.” Aldus de Zeeuw. Het sleutelwoord hierbij is ‘ontslakken’.

Als afsluiter had De Zeeuw nog twee opmerkingen. “Vroeger had men artikel 19, dat was een ‘zonde’. Toen zei men al ‘Dat artikel moet eruit!’” Echter is het nu zo dat artikel 19, het maken van een uitzondering, systeem wordt.” Hierop reageerde de zaal instemmend. “Het maken en durven maken van de uitzondering wordt systeem in deze nieuwe wet.”

Tot slot ging het over de regionale omgevingsdiensten. Daar ontstaat volgens De Zeeuw een raar spanningsveld. Want aan de ene kant krijgen de omgevingsdiensten te maken met gemeenten die uiteenlopende dingen willen, dit naar aanleiding van de groeiende bevoegdheid en afwegingsruimte. Aan de andere kant is er het punt van handhaving, want hier krijgen de omgevingsdiensten weer meer macht.

Concluderend

Kortom de Omgevingswet staat om de hoek. Wie beslagen ten ijs komt, heeft er profijt van. Daarom luidt het advies van Friso De Zeeuw: bereid u voor!

Ga in de praktijk aan de slag met de nieuwe wet, middels de crisis en herstelwet. Leer hiervan, maak de terugkoppeling en zorg dat u een actieve rol in neemt bij de invoering van de Omgevingswet.